

Hana Navrátilová, Jana Petru Puhrová

Název posteru

Dítě v komunikaci s vrstevníkem při volné hře v mateřské škole (Child in communication with a peer in free play at kindergarten)

Klíčová slova v ČJ

volná hra, vrstevnická komunikace, dítě předškolního věku

Klíčová slova v AJ

free play, peer communication, preschool children

Cíle v ČJ

Studie si klade za cíl posunout poznání o komunikaci v mateřské škole vycházející z potřebných reálných záznamů interakcí mezi dětmi. Zároveň se odklání od obvyklého zájmu o komunikaci mezi dítětem a učitelem. Cílem je odhalit, jak dítě komunikuje s vrstevníkem při volné hře v prostředí mateřské školy.

Teoretická východiska v ČJ

Studie se tematicky věnuje komunikačním situacím mezi dětmi předškolního věku v prostředí mateřské školy ve vrstevnické skupině dětí při volné hře, tedy především bez participace učitele či další dospělé osoby ve hře, kdy průběh hry řídí pouze děti samotné. Opírá se o současné poznatky a výzkumné směřování v oblasti komunikace a hry dětí předškolního věku. Komunikace dětí předškolního věku stále zajímá mnohé badatele (Průcha, 2011; Rasku-Puttonen et al., 2012; Theobald et al., 2015 aj.), protože v tomto věku dochází k prudkému rozvoji řečových schopností dítěte s přechodem od původně preferované neverbální komunikace směrem k využívání verbálních prostředků ve vztahu k dané sociální situaci.

Volná hra dětí je vnímána jako podnětný kontext pro vzájemné interakce dětí a utváření vrstevnických vztahů v sociální skupině. Prostřednictvím volné hry, kdy si děti samy určují pravidla hry, průběh činnosti a používané hračky nebo jiné předměty ke hře, dochází k sociálnímu učení dětí.

Metodologie v ČJ

Výzkum se opírá o kvalitativní analýzu datového materiálu získaného prostřednictvím participačního pozorování dětí v prostředí mateřské školy při hře s vybranými originálními hračkami. Participanty výzkumu byly děti předškolního věku z vybraných mateřských škol Zlínského kraje, celkem se jednalo o 77 dětí ve věku od 2 do 6 let.

Pozorování dětí bylo usnadněno možností zaznamenat veškeré jejich interakce prostřednictvím videozáznamu.

Závěry v ČJ

Výsledkem je pohled na komunikační projevy dětí ve vztahu k vrstevníkům se zaměřením na vliv komunikace na probíhající volnou hru. Často je hra organizována v dikci učitele, děti v tomto případě volily vlastní strategie. Starší děti (5 – 6 let) tak intenzivněji řešily své zapojení do dvojice či skupiny ve hře, dávaly zřetelněji najevo, jakým způsobem má hra probíhat. Děti samy jsou schopné vyhledávat aktivně varianty ve hře, které jsou pro ně výzvou. Vzájemné interakce jim slouží k tomu, aby poznávaly strategie svých vrstevníků a mohly naplňovat princip volné hry založený na sdíleném prožitku.

Souhrn příspěvku v AJ

The presented study is devoted to the field of social communication and it focuses specifically on the communication between preschool children in kindergarten environment. Conceivable communication situations within the preschool children peer group are further limited to the case of their free play, ie without the participation of a teacher or other adult person in the play directed only by the children themselves. Theoretical part summarizes the current knowledge and research direction in the area of communication and play of preschool children. The research is based on the qualitative analysis of the data material obtained through participatory observation of children in kindergarten environment during their play with the set of the original toys. The findings show children's communication means in relation to peers with a focus on the im-pact of their communication on the ongoing free-play.

Bibliografie

- Průcha, J. (2011). *Dětská řeč a komunikace: poznatky vývojové psycholingvistiky*. Praha: Grada.
- Rasku-Puttonen, H. (2012). Dialogical patterns of interaction in pre-school classrooms. *International Journal of Educational Research*, 53, 138–149.
- Theobald, M., Danby, S., Einarsdóttir, J., Bourne, J., Jones, D., Ross, S., & Carter-Jones, C. (2015). Children's Perspectives of Play and Learning for Educational Practise. *Education sciences*. 5, 345–362.